

Marzanna Lament

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3450-5122>

Raportowanie ESG (*Environmental Social Governance*) w zakładach ubezpieczeń w Polsce

Streszczenie

Celem artykułu jest ocena zasad prezentowania informacji ESG (ang. *Environmental Social Governance*) przez zakłady ubezpieczeń oraz analiza zakresu podejmowanych działań na rzecz środowiska, społeczeństwa oraz zarządzania korporacją, ujmowanych w raportach rocznych zakładów ubezpieczeń. W pierwszym etapie badań oceniono zasady realizacji obowiązków sprawozdawczych w zakresie ESG. Badaniem zostały objęte wszystkie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym według stanu na 30.09.2022 r. W drugim etapie badań dokonano analizy zawartości sprawozdań rocznych wybranych zakładów ubezpieczeń w zakresie podejmowanych działań ESG. Zbadano 20 raportów rocznych za 2021 r.

Przeprowadzone badania pokazują, że w najszerszym zakresie informacje ESG prezentują zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w formie spółki akcyjnej oraz z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego. Krajowe zakłady ubezpieczeń stoją zatem przed wyzwaniem rozwoju raportowania ESG w swoich strategiach działania oraz w politykach rachunkowości w odniesieniu zarówno do zasad, jak i zakresu prezentacji podejmowanych działań ESG.

Słowa kluczowe: ubezpieczenia, finanse zakładów ubezpieczeń, sprawozdawczość niefinansowa, raportowanie ESG (*Environmental Social Governance*), informacje niefinansowe, CSR (*Corporate Social Responsibility*)

Kody klasyfikacji JEL: G22, M22, Q01, Q56

1. Wprowadzenie

Nowe regulacje ESG (ang. *Environmental Social Governance*) związane z Europejskim Zielonym Ładem w sposób istotny oddziałują na zakłady ubezpieczeń. Z jednej strony działalność ubezpieczeniowa wpływa na środowisko i społeczeństwo, a z drugiej strony regulacje ESG wpływają na działalność zakładów ubezpieczeń, które są zobligowane do dostosowania do nich swoich strategii działania, w szczególności muszą dostosować i zapewnić zgodność działania ze standardami środowiskowymi i społecznymi. Wydaje się, że istotnym wyzwaniem dla zakładów ubezpieczeń będą nowe rodzaje ryzyka i nowe grupy klientów, co wiąże się z włączeniem ESG do underwritingu (systemu oceny ryzyka ubezpieczeniowego). Wymaga to gromadzenia danych i wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie modelowania ryzyka, a także pokazuje, że jednym z istotnych obszarów, na który wpływa ESG, jest system sprawozdawczości, który powinien uwzględniać podejmowane przez zakłady ubezpieczeń działania w zakresie środowiskowym, społecznym i zarządzania korporacyjnego oraz prezentować je zgodnie z ustalonymi zasadami. Warto zauważyć, że zakłady ubezpieczeń na podstawie dyrektywy 2014/95/UE oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości od 01.01.2017 r. są zobligowane do ujawniania informacji niefinansowych. Zagadnienie raportowania ESG nie jest zatem dla nich nowym problemem, choć nowe regulacje w sposób znaczny rozszerzają już istniejący obowiązek przygotowywania raportów ESG oraz szczegółowiej określają zasady i zakres ich prezentacji. Reguluje to przyjęta 10 listopada 2022 r. dyrektywa 2022/2464/UE w sprawie sprawozdawczości dotyczącej zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (ang. *Corporate Sustainability Reporting Directive*, CSRD). Wprowadza ona bardziej szczegółowe wymogi sprawozdawcze dotyczące wpływu podmiotów gospodarczych na środowisko, prawa człowieka i społeczeństwo. Podmioty objęte jej regulacjami będą zobligowane do sporządzania raportów ESG. Raporty te będą oparte na wspólnych kryteriach zgodnych z celami klimatycznymi Unii Europejskiej, które Komisja Europejska planuje przyjąć do czerwca 2023 r. Problematyka ESG jest już zatem obecna w zakładach ubezpieczeń, jednak wymaga doskonalenia, chociażby z powodu rozszerzenia regulacyjnego w tym zakresie. Celowe wydaje się więc zbadanie form i zasad prezentowania informacji ESG w zakładach ubezpieczeń na podstawie dotychczasowych regulacji prawnych, aby móc ocenić ich stan i wskazać kierunki zmian.

Celem podjętych badań jest ocena zasad prezentowania informacji ESG przez zakłady ubezpieczeń oraz analiza zakresu podejmowanych działań na rzecz środowiska, społeczeństwa oraz zarządzania korporacją, ujmowanych w raportach rocznych zakładów ubezpieczeń.

W pierwszym etapie badań, których celem była ocena formy prezentacji informacji ESG, zbadano wszystkie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym. W drugim etapie badań oceniono zakres informacji ESG prezentowanych w raportach rocznych wybranych zakładów ubezpieczeń. Badaniom poddano 20 wybranych celowo raportów rocznych, których struktura podmiotowa według wybranych kryteriów klasyfikacyjnych jest zbliżona do struktury rynku ubezpieczeniowego. Oznacza to, że bada-

ną próbę można uznać za reprezentatywną, a uzyskane wyniki badań można uogólnić na wszystkie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym.

W pierwszej części artykułu zaprezentowano ujęcie regulacyjne raportowania ESG w zakładach ubezpieczeń. W drugiej dokonano przeglądu dotychczasowych badań z zakresu raportowania ESG w zakładach ubezpieczeń. W kolejnych częściach przedstawiono metodykę przeprowadzonych badań empirycznych oraz ich wyniki.

Badania zostały przeprowadzone na podstawie analizy piśmiennictwa naukowego i obowiązujących regulacji prawnych w zakresie raportowania ESG. Zastosowano metody wnioskowania dedukcyjnego i indukcyjnego, analizę zawartości (treści) raportów rocznych badanych zakładów ubezpieczeń oraz dokonano własnych obserwacji.

2. Raportowanie ESG – ujęcie regulacyjne

Zakłady ubezpieczeń zobligowane są do sporządzania informacji niefinansowych obejmujących zagadnienia środowiskowe, społeczne oraz zarządzania korporacyjnego od 01.01.2017 r. Wynika to z regulacji dyrektywy 2014/95/UE w sprawie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki i grupy (*ang. Non-financial Reporting Directive, NFRD*), a także z dostosowania do wyżej wymienionych regulacji ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości. Zgodnie z art. 49b ust. 1 ustawy o rachunkowości [Dz.U. 2017, poz. 61] jednostki interesu publicznego będące spółką kapitałową, komandytowo-akcyjną bądź jawną lub komandytową, której współnikami ponoszącymi nieograniczoną odpowiedzialność są spółki kapitałowe, komandytowo-akcyjne lub z innych państw o podobnej formie prawnej i które w roku poprzedzającym przekroczyły następujące wielkości:

- 1) średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty powyżej 500 osób,
- 2) suma aktywów powyżej 85 mln zł lub przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów powyżej 170 mln zł,

zobligowane są do sporządzenia oświadczenia na temat informacji niefinansowych, będącego wyodrębnioną częścią sprawozdania z działalności. Obowiązek ten dotyczy także jednostek dominujących, sporządzających skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z art. 55 przywołanej ustawy, jeżeli łączne dane jednostki dominującej oraz wszystkich jednostek zależnych każdego szczebla po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych przekroczyły wielkości przewidziane w art. 49b dla podmiotów sporządzających jednostkowe sprawozdania finansowe lub przed dokonaniem wyłączeń konsolidacyjnych przekroczyły następujące wielkości:

- 1) średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty powyżej 500 osób,
- 2) suma aktywów powyżej 102 mln zł lub przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów powyżej 204 mln zł.

Wówczas dodatkowo w sprawozdaniu z działalności grupy kapitałowej jako wyodrębnioną część zamieszczają oświadczenie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych.

Zarówno duże jednostki interesu publicznego, jak i jednostki dominujące grupy kapitałowej mogą nie sporządzać oświadczeń na temat informacji niefinansowych, jeżeli sporządzają odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych jednostkowe lub grupy kapitałowej oraz zamieszczają je na stronie internetowej w terminie 6 miesięcy od dnia bilansowego [Dz.U. 2017, poz. 61, art. 49b ust. 9; art. 55 ust. 2c] bądź są jednostkami dominującymi niższego szczebla, a jednostka dominująca wyższego szczebla sporządza oświadczenie na temat informacji niefinansowych albo sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, w którym ujmuje jednostkę dominującą niższego szczebla i jej jednostki zależne [Dz.U. 2017, poz. 61, art. 49b ust. 11; art. 55 ust. 2e].

Zgodnie z art. 49b ust. 2 ustawy o rachunkowości oświadczenie na temat informacji niefinansowych powinno obejmować opis [Dz.U. 2017, poz. 61]:

- 1) modelu biznesowego jednostki,
- 2) polityk stosowanych przez jednostkę w odniesieniu do zagrożeń społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji oraz opis rezultatów stosowania tych polityk,
- 3) procedur należytej staranności,
- 4) istotnych rodzajów ryzyka związanych z działalnością jednostki oraz zasady zarządzania nim.

Obowiązującą regulacją dla raportowania ESG jest dyrektywa 2022/2464/UE w sprawie sprawozdawczości dotyczącej zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (CSRD). Zastępuje ona dyrektywę 2014/95/UE w sprawie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki i grupy (NFRD). Punktem wyjścia do prac nad CSRD było przekonanie, że obecne przepisy dotyczące ujawniania informacji niefinansowych są niewystarczające. CSRD wprowadza bardziej szczegółowe wymogi sprawozdawcze. Podmioty objęte regulacjami dyrektywy są zobligowane do sporządzania raportów ESG, które łączą ochronę środowiska (ang. *environmental*), społeczną odpowiedzialność biznesu (ang. *social*) oraz ład korporacyjny (ang. *governance*). Są one oparte na wspólnych kryteriach zgodnych z celami klimatycznymi Unii Europejskiej (UE). Komisja Europejska planuje przyjąć pierwszy zestaw norm dotyczących zasad raportowania ESG do czerwca 2023 r. Zakres ujawnień informacyjnych określonych w dyrektywie CSRD [Dyrektywa 2022/2464/UE, art. 19a] obejmuje:

- 1) krótki opis modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki (odporność modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki na ryzyka odnoszące się do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, możliwości otwierające się przed jednostką w związku z kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem, plany jednostki, informacje na temat tego, w jaki sposób w modelu biznesowym i strategii biznesowej jednostki uwzględniono interesy zainteresowanych stron, informacje na temat sposobu wdrożenia strategii jednostki w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem),
- 2) opis określonych w czasie i ustanowionych przez jednostkę celów dotyczących kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym w stosownych przypadkach bezwzględ-

nych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych co najmniej na lata 2030 i 2050, opis postępów poczynionych przez jednostkę na rzecz osiągnięcia tych celów oraz oświadczenie, czy cele jednostki związane z czynnikami środowiskowymi opierają się na rozstrzygających dowodach naukowych,

- 3) opis roli organów administrujących, zarządzających i nadzorujących w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz ich wiedzy eksperckiej i umiejętności koniecznych do wypełniania tej roli lub dostępu takich organów do takiej wiedzy eksperckiej i umiejętności,
- 4) opis polityk jednostki w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem,
- 5) informacje o istnieniu systemów zachęt dotyczących kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem oferowanych członkom organów administrujących, zarządzających i nadzorujących,
- 6) opis: procesu należytej staranności wdrożonego przez jednostkę w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, najważniejszych rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków związanych z własnymi operacjami jednostki i jej łańcuchem wartości, wszelkich działań podjętych przez jednostkę w celu zapobiegania rzeczywistym lub potencjalnym negatywnym skutkom, łagodzenia ich, zaradzania im lub niwelowania ich oraz wyniku tych działań,
- 7) opis podstawowych rodzajów ryzyka dla jednostki w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym opis głównych rodzajów zależności jednostki od tych kwestii, oraz sposobu zarządzania przez jednostkę tymi rodzajami ryzyka,
- 8) wskaźniki istotne w odniesieniu do ujawnionych informacji.

Aby zapewnić dostarczanie rzetelnych informacji, w dyrektywie wprowadzono regulację obligującą podmioty gospodarcze sporządzające raporty ESG do poddawania ich niezależnym audytom i certyfikacji. Zwiększy to rangę raportowania ESG oraz przyczyni się do poprawy jakości danych finansowych, zwiększając ich porównywalność i wiarygodność.

Nowe wymogi sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju UE (raportowanie ESG) będą miały zastosowanie do wszystkich dużych spółek, niezależnie od tego, czy są notowane na giełdach, czy nie. Podmioty gospodarcze spoza UE prowadzące znaczną działalność w UE (o obrotach powyżej 150 mln euro w UE) również będą musiały spełnić wymogi sprawozdawcze. Regulacjami dyrektywy objęte zostaną również małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) notowane na giełdzie, jednak będą one miały więcej czasu na dostosowanie się do nowych przepisów. Planuje się następujący terminarz wdrażania regulacji dyrektywy CSRD [Dyrektywa 2022/2464/UE, art. 5]:

- 1) od 1 stycznia 2024 r. dla dużych spółek interesu publicznego (zatrudniających powyżej 500 pracowników) już objętych dyrektywą w sprawie sprawozdawczości niefinansowej (NFRD) [Dyrektywa 2014/95/UE], ze sprawozdaniami ESG publikowanymi w 2025 r.,
- 2) od 1 stycznia 2025 r. dla dużych przedsiębiorstw, które obecnie nie podlegają dyrektywie w sprawie sprawozdawczości niefinansowej (NFRD) [Dyrektywa 2014/95/UE] – z ponad

250 pracownikami i/lub 40 mln euro obrotów i/lub 20 mln euro aktywów, ze sprawozdaniami ESG publikowanymi w 2026 r.,

- 3) od 1 stycznia 2026 r. dla MŚP i innych przedsiębiorstw notowanych na giełdzie, ze sprawozdaniami ESG publikowanymi w 2027 r. MŚP mogą zrezygnować do 2028 r.

Nowa regulacja – dyrektywa CSRD [Dyrektywa 2022/2464/UE] – zmienia dyrektywę 2014/95/UE o sprawozdawczości niefinansowej (NFRD) i wzmacnia obowiązujące w tym zakresie przepisy. Zakłady ubezpieczeń są zobligowane do prezentacji informacji niefinansowych od 2017 r. Oznacza to dla nich zatem doskonalenie już obowiązujących w znacznym stopniu regulacji prawnych i obowiązków informacyjnych.

3. Raportowanie ESG w zakładach ubezpieczeń – przegląd literatury przedmiotu

W literaturze przedmiotu raportowanie ESG określane jest także jako raportowanie niefinansowe lub raportowanie CSR (ang. *Corporate Social Responsibility*). Badania z tego zakresu najczęściej dotyczą jakości informacji niefinansowych (m.in. [Szadziwska, 2015; de Grosbois, 2016; Krasodomska, Cho, 2017]), problematyki standaryzacji raportowania (m.in. [Breijer, Orij, 2022; Waniek-Michalak, 2017; Krištofik, Lament, Musa, 2016]) lub wpływu podejmowanych działań ESG na wizerunek (m.in. [Axjonow, Ernstberger, Pott, 2018]), lub na wyniki finansowe podmiotów raportujących (m.in. [Crous, Battisti, Leonidou, 2022; Lament, Bukowski, 2022; Winman, 2021; Stolovy, Paugam, 2018]). Swoim zakresem obejmują różne grupy podmiotów. Najczęściej badane są spółki notowane na giełdzie lub przedsiębiorstwa. Badania obejmujące zakłady ubezpieczeń nie należą do podejmowanych często. Przeprowadzona analiza dotychczasowych badań pokazuje, że można je podzielić na dwie zasadnicze grupy [Lament, 2019, s. 115]:

- 1) jakościowe – przyjmujące jako metodę badawczą analizę zawartości (treści) sprawozdań niefinansowych oraz badania ankietowe; badania dotyczą zakresu i zasad raportowania niefinansowego w aspekcie polityki informacyjnej zakładu ubezpieczeń oraz wpływu podejmowanych działań społecznie odpowiedzialnych na wizerunek zakładu ubezpieczeń [AISAM, 2006, s. 1–45; Scholtens, 2011, s. 143–156; Wieteska-Rosiak, 2012, s. 120–140; Piechowiak, 2012, s. 107–125; Lock, Seele, 2013, s. 113–128; Yadav, Yain, Singh, 2016, s. 196–223; Kavitha, Anuradha, 2016, s. 137–143; Jonas, 2017, s. 73–101; Lament, 2017, s. 63–86];
- 2) ilościowe – dotyczące wpływu podejmowanych działań społecznie odpowiedzialnych i ich prezentacji w formie raportów niefinansowych na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń [Olowokudejo, Aduloju, Oke, 2011, s. 143–152; Yadav, Yain, Singh, 2016, s. 196–223; Ngatia, 2014, s. 23–56; Lament, 2019, s. 237–300].

Ze względu na podjętą tematykę w tabeli 1 przedstawiono szczegółowy zakres badań odnoszących się tylko do oceny zawartości raportów ESG.

Tabela 1. Raportowanie ESG w zakładach ubezpieczeń – przegląd literatury przedmiotu

Autor	Rok	Zakres badań	Metoda badawcza	Wyniki badań
B. Scholtens	2011	Badaniem objęto 153 zakłady ubezpieczeń z 20 krajów według stanu z 2007 r.	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych publikowanych na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń w języku angielskim	Aspekty socjalne i etyczne są lepiej zintegrowane z działalnością ubezpieczeniową niż zagadnienia środowiskowe. 50% badanych zakładów ubezpieczeń sporządza raporty społeczne i środowiskowe. 25% badanych zakładów ubezpieczeń uwzględnia w raportach wszystkie badane kategorie. Najlepiej raportują konglomeraty – 77% badanych sporządza raporty niefinansowe. 34% ujmuje wszystkie badane kategorie społecznej odpowiedzialności
B. Wieteska-Rosiak	2012	Badanie przykładów działań społecznych i środowiskowych wybranych zakładów ubezpieczeń, tj. PZU SA, STU Ergo Hestia SA, TU Allianz SA, ING Życie SA, TUiR Warta SA	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych oraz informacji społecznych i środowiskowych zamieszczanych na stronach internetowych	Większość zakładów ubezpieczeń nie publikuje ogólnodostępnych raportów niefinansowych, ale upowszechnia je na stronach internetowych. Poziom raportowania realizowanych inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności jest bardzo niski
I. Lock, P. Seele	2013	Badaniom poddano 473 raporty niefinansowe, sporządzone przez podmioty gospodarcze z branży chemicznej oraz sektora finansowego (banki i zakłady ubezpieczeń). Badano podmioty gospodarcze prowadzące działalność w Niemczech i Szwajcarii	Badanie zawartości raportów niefinansowych (treści raportów)	Zakłady ubezpieczeń sporządzają raporty niefinansowe w sposób niestandardowy. Postulat standaryzacji raportów niefinansowych według standardu GRI
M.M. Simona	2013	Badanie zasad raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń. Zbadano 16 zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w Rumunii. Analizowano raporty niefinansowe opublikowane w 2011 r.	Badanie zawartości raportów niefinansowych (treści raportów) publikowanych na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń	23% badanych zakładów ubezpieczeń publikuje raporty niefinansowe. Stwierdzono zróżnicowanie zasad raportowania niefinansowego. Tylko 2 zakłady ubezpieczeń sporządzały raporty niefinansowe według standardu GRI

cd. tabeli 1

Autor	Rok	Zakres badań	Metoda badawcza	Wyniki badań
N.V. Kavitha, T. Anuradha	2016	Badanie podejmowanych działań CSR w zakładach ubezpieczeń. Badanie dobrych praktyk z zakresu podejmowanych działań społecznie odpowiedzialnych	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych publikowanych na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń	Wskazanie działań społecznie odpowiedzialnych (dobrych praktyk) podejmowanych przez zakłady ubezpieczeń w następujących obszarach: edukacja, zdrowie, styl życia, środowisko naturalne, zrównoważony rozwój
K. Jonas	2017	Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji prowadzące działalność w Polsce na dzień 31.12.2015 r.	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych publikowanych na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	Różnorodność sposobów prezentacji informacji w obszarze społecznej odpowiedzialności. Zakres publikowanej informacji o działaniach społecznie odpowiedzialnych nie zależy od wielkości zakładu ubezpieczeń. Część zakładów ubezpieczeń nie publikuje żadnych informacji na temat społecznej odpowiedzialności biznesu. Nie zależy to od wielkości zakładu ubezpieczeń ani formy prawnej
M. Lament	2017	Ocena jakości raportów niefinansowych sporządzonych w latach 2001–2015 przez zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w Polsce	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych	Raportowanie niefinansowe częściej występuje w zakładach ubezpieczeń o dominującym udziale kapitału zagranicznego. Ocena jakości badanych raportów niefinansowych zakładów ubezpieczeń pokazuje ich zróżnicowanie jakościowe
K. Bauer, M. Chmielowiec- -Lewczuk, M. Lament, E. Spigarska	2021	Badanie jakości sprawozdań niefinansowych wybranych zakładów ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego	Analiza zawartości (treści) raportów niefinansowych	Ocena jakości badanych raportów niefinansowych zakładów ubezpieczeń pokazuje ich zróżnicowanie jakościowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Scholtens, 2011, s. 143–156; Wieteska-Rosiak, 2012, s. 120–140; Lock, Seele, 2013, s. 113–128; Simona, 2013, s. 110–116; Kavitha, Anuradha, 2016, s. 137–143; Jonas, 2017, s. 73–101; Lament, 2017, s. 63–86; Bauer i in., 2021, s. 212–229].

Analiza zaprezentowanych wyników badań literatury przedmiotu, odnoszących się do oceny zawartości raportów niefinansowych, pokazuje, że są one zróżnicowane pod względem jakościowym. Dlatego problematyka badań dotycząca zasad i zakresu raportowania niefinansowego (ESG) jest aktualna, gdyż pozwala ustalić słabe strony istniejących rozwiązań i wskazać kierunki ich doskonalenia.

4. Metodyka badania

Celem podjętych badań jest ocena zasad raportowania ESG przez zakłady ubezpieczeń oraz analiza zakresu informacji ESG prezentowanych w ich raportach rocznych. Badania zostały przeprowadzone w dwóch etapach:

- 1) ocena zasad raportowania ESG przez zakłady ubezpieczeń,
- 2) analiza zakresu informacji ESG prezentowanych w raportach rocznych zakładów ubezpieczeń.

W pierwszym etapie badań poddano ocenie wszystkie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym według stanu na 30 września 2022 r. Badaniom zostały poddane raporty roczne zakładów ubezpieczeń za 2021 r. Badanie polegało na ocenie zasad raportowania ESG w zakładach ubezpieczeń, a w szczególności na ocenie formy prezentacji informacji ESG – sprawozdanie zintegrowane, sprawozdanie z informacji niefinansowych, stanowiące część sprawozdania finansowego, odrębny raport ESG (raport zrównoważonego rozwoju, raport społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR). Strukturę badanych zakładów ubezpieczeń według określonych cech charakteryzujących ich działalność przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Charakterystyka badanych zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym (stan na 30.09.2022)

Wyszczególnienie	Zakłady ubezpieczeń według formy prawnej		Zakłady ubezpieczeń według pochodzenia kapitału	
	SA	TUW	Z przeważającym kapitałem krajowym	Z przeważającym kapitałem zagranicznym
Zakłady ubezpieczeń na życie (dział I)				
Liczba zakładów ubezpieczeń – 24	22	2	8	16
Udział w % – 100,0	91,7	8,3	33,3	66,7
Zakłady ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych (dział II)				
Liczba zakładów ubezpieczeń – 29	22	7	13	16
Udział w % – 100,0	75,9	24,1	44,8	55,2
Zakłady ubezpieczeń ogółem				
Liczba zakładów ubezpieczeń – 53	44	9	21	32
Udział w % – 100,0	83,0	17,0	39,6	60,4

Objaśnienia:

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [KNF, 2022].

W drugim etapie badań oceniono zakres informacji ESG prezentowanych w raportach rocznych wybranych zakładów ubezpieczeń. Badanie polegało na ocenie zawartości raportów rocznych zakładów ubezpieczeń. Analizowano zakres informacji ESG, które były pre-

zentowane albo w odrębnych raportach ESG (raportach zrównoważonego rozwoju, raportach społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR), jednostkowych lub skonsolidowanych sprawozdaniach z informacji niefinansowych, stanowiących część sprawozdania finansowego oraz w sprawozdaniach zintegrowanych. Analizie zostało poddanych 20 raportów rocznych, wybranych w sposób celowy. Starano się zapewnić zróżnicowanie pod względem sposobu prezentacji informacji ESG. Charakterystykę raportów rocznych według wybranych cech badanych zakładów ubezpieczeń przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Charakterystyka raportów rocznych zakładów ubezpieczeń poddanych ocenie w drugim etapie badań

Wyszczególnienie	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń		Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń	
	Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW	Przeważający kapitał krajowy	Przeważający kapitał zagraniczny
Liczba raportów rocznych – 20	8	7	5	17	3	7	13
Udział w % – 100,0	40,0	35,0	25,0	85,0	15,0	35,0	65,0

Objaśnienia:

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne.

Warto zwrócić uwagę, że struktura badanych raportów rocznych zakładów ubezpieczeń według poszczególnych kryteriów klasyfikacyjnych jest zbliżona do struktury rynku ubezpieczeniowego, co wskazuje, że badaną próbę można uznać za reprezentatywną, a uzyskane wyniki badań można uogólnić na wszystkie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym.

5. Zasady raportowania ESG w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego – wyniki badań

5.1. Forma prezentacji informacji ESG w zakładach ubezpieczeń

Wyniki badań prezentujące realizację obowiązków sprawozdawczych zakładów ubezpieczeń w zakresie ESG zostały przedstawione w tabeli 4.

Tabela 4. Realizacja obowiązków sprawozdawczych w zakresie ESG zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym

Zakłady ubezpieczeń	Forma prezentacji informacji ESG						
	Odrębny raport ESG		Sprawozdanie zintegrowane		Sprawozdanie z informacji niefinansowych jako część sprawozdania finansowego		Brak informacji ESG
	J	S	J	S	J	S	
Zakłady ubezpieczeń według zakresu prowadzonej działalności							
Dział I (ubezpieczenia na życie) – liczba zakładów ubezpieczeń – 24	–	13	–	1	8	1	1
Struktura w % – 100,0	0,0	54,1	0,0	4,2	33,3	4,2	4,2
Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe) – liczba zakładów ubezpieczeń – 29	–	11	–	1	8	5	4
Struktura w % – 100,0	0,0	37,9	0,0	3,4	27,6	17,3	13,8
Zakłady ubezpieczeń według formy prowadzenia działalności							
SA – liczba zakładów ubezpieczeń – 44	–	24	–	2	12	6	–
Struktura w % – 100,0	0,0	54,5	0,0	4,6	27,3	13,6	0,0
TUW – liczba zakładów ubezpieczeń – 9	–	–	–	–	4	–	5
Struktura w % – 100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44,4	0,0	55,6
Zakłady ubezpieczeń według pochodzenia kapitału							
Z przeważającym kapitałem krajowym – liczba zakładów ubezpieczeń – 21	–	5	–	–	8	3	5
Struktura w % – 100,0	0,0	23,8	0,0	0,0	38,1	14,3	23,8
Z przeważającym kapitałem zagranicznym – liczba zakładów ubezpieczeń – 32	–	19	–	2	8	3	–
Struktura w % – 100,0	0,0	59,3	0,0	6,3	25,0	9,4	0,0
Ogółem – liczba zakładów ubezpieczeń – 53	–	24	–	2	16	6	5
Struktura w % – 100,0	0,0	45,3	0,0	3,8	30,2	11,3	9,4

Objaśnienia:

J – sprawozdanie jednostkowe,

S – sprawozdanie skonsolidowane,

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wyników przeprowadzonych badań w zakresie zasad raportowania ESG w zakładach ubezpieczeń pokazuje, że najczęściej sporządzany był odrębny raport ESG – 45,3% badanych zakładów ubezpieczeń, przy czym sporządzało go 54,1% zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale I oraz 37,9% zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II. Były to głównie zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w formie spółki akcyjnej (54,5% badanych zakładów ubezpieczeń) oraz z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego – 59,3% badanych zakładów ubezpieczeń. Sprawozdanie z informacji niefinansowych, będące częścią sprawozdania finansowego sporządzało 11,3% badanych

zakładów ubezpieczeń, ujmując je w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz 30,2% badanych zakładów ubezpieczeń, ujmując je w sprawozdaniu jednostkowym. Sprawozdanie zintegrowane sporządzało 3,8% badanych zakładów ubezpieczeń. Były to zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w formie spółki akcyjnej oraz z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego. Informacji ESG nie prezentowało w ujęciu sprawozdawczym 9,4% badanych zakładów ubezpieczeń. Były to podmioty prowadzące działalność w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, z przeważającym udziałem kapitału krajowego, prowadzące działalność głównie w dziale II.

5.2. Działania ESG podejmowane przez zakłady ubezpieczeń

Wyniki badań prezentujące zakres informacji ESG ujmowanych w raportach rocznych badanych zakładów ubezpieczeń zostały przedstawione w tabelach 5–7, przy czym w tabeli 5 zostały ujęte wyniki badań dotyczące podejmowanych działań w zakresie środowiskowym (E – *environmental*), w tabeli 6 – w zakresie społecznym (S – *social*), a w tabeli 7 – w zakresie zarządzania korporacyjnego (G – *governance*).

Analiza wyników przeprowadzonych badań w zakresie działań ESG podejmowanych w obszarze E (*environmental*) przez zakłady ubezpieczeń pokazuje, że:

- 50% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat uwzględniania ESG w procesie tworzenia produktów ubezpieczeniowych, w tym tworzenia produktów ekologicznych, przy czym dotyczyło to 71,4% badanych zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II oraz 80% badanych grup kapitałowych;
- 55% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat rozwiązań cyfrowych ograniczających zużycie papieru, przy czym najczęściej działania te prezentowały zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w dziale II (71,4% badanych zakładów ubezpieczeń działy II) oraz zakłady ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego (58,8% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego);
- 25% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat planu redukcji CO₂; dotyczyło to 30,7% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego oraz 29,4% badanych spółek akcyjnych;
- 10% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat strategii klimatycznej; dotyczyło to 15,7% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego oraz 20% badanych grup kapitałowych.

Analiza wyników przeprowadzonych badań w zakresie działań ESG podejmowanych w obszarze S (*social*) przez zakłady ubezpieczeń pokazuje, że:

- 87,5% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat wsparcia Ukrainy; dotyczyło to 100% badanych grup kapitałowych, 94,1% badanych spółek akcyjnych oraz 100% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego;

Tabela 5. Działania ESG podejmowane w obszarze E (environmental) przez badane zakłady ubezpieczeń na podstawie raportów rocznych

Wyszczególnienie	Liczba raportów rocznych, w których wystąpiły działania E (environmental)							
	Ogółem	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń		Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń	
		Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW	Przeważający kapitał krajowy	Przeważający kapitał zagraniczny
Tworzenie nowych produktów, produkty ekologiczne – liczba raportów	10	1	5	4	8	2	3	7
Udział w liczbie badanych raportów (%)	50,0	12,5	71,4	80,0	47,1	66,7	42,8	53,8
Rozwiązania cyfrowe ograniczające zużycie papieru – liczba raportów	11	5	5	1	10	1	4	7
Udział w liczbie badanych raportów (%)	55,0	62,5	71,4	20,0	58,8	33,3	57,1	53,8
Oszczędność energii – liczba raportów	7	3	3	1	7	–	3	4
Udział w liczbie badanych raportów (%)	35,0	37,5	42,8	20,0	41,2	0,0	42,8	30,7
Rezygnacja ze stosowania jednorazowych opakowań plastikowych – liczba raportów	3	1	2	–	3	–	–	3
Udział w liczbie badanych raportów (%)	15,0	12,5	28,6	0,0	17,6	0,0	0,0	27,1
Zachęty do korzystania z transportu zbiorowego – liczba raportów	2	1	1	–	1	1	–	2
Udział w liczbie badanych raportów (%)	10,0	12,5	14,3	0,0	5,9	33,3	0,0	15,7
Korzystanie z rowerów – liczba raportów	3	1	2	–	2	1	–	3
Udział w liczbie badanych raportów (%)	15,0	12,5	28,6	0,0	11,7	33,3	0,0	27,1
Certyfikaty (ISO, energochłonności) – liczba raportów	3	–	1	2	3	–	–	3
Udział w liczbie badanych raportów (%)	15,0	0,0	14,3	40,0	0,0	0,0	0,0	27,1
Strategia klimatyczna – liczba raportów	2	–	1	1	2	–	–	2
Udział w liczbie badanych raportów (%)	10,0	0,0	14,3	20,0	11,7	0,0	0,0	15,7

cd. tabeli 5

Wyszczególnienie	Liczba raportów rocznych, w których wystąpiły działania E (environmental)									
	Ogółem	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń		Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń			
		Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW	Przeważający kapitał krajowy	Przeważający kapitał zagraniczny		
Plan redukcji emisji CO ₂ – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	5 25,0	– 0,0	2 28,6	3 60,0	5 29,4	– 0,0	1 14,3	4 30,7		
Sadzenie drzew – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2 10,0	1 12,5	1 14,3	– 0,0	2 11,7	– 0,0	– 0,0	2 15,4		
Segregacja śmieci – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	4 20,0	1 12,5	3 42,8	– 0,0	4 23,5	– 0,0	1 14,3	3 27,1		
Inne (np. wskazanie branż, które nie podlegają ubezpieczeniu, samochody hybrydowe dla zarządu, projekty opieki nad pszczołami, zagrożonymi ptakami, sprzątanie świata, ekologiczność zamówień) – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	11 55,0	4 50,0	1 14,3	2 40,0	8 47,1	1 33,3	3 100,0	9 69,2		
Razem – liczba raportów	20	8	7	5	17	3	7	13		

Objaśnienia:

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Działania ESG podejmowane w obszarze S (social) przez badane zakłady ubezpieczeń na podstawie raportów rocznych

Wyszczególnienie	Liczba raportów rocznych, w których wystąpiły działania S (social)							
	Ogółem	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń		Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń	
		Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW	Przeważający kapitał krajowy	Przeważający kapitał zagraniczny
	10	6	2	2	9	1	2	8
Programy charytatywne – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	50,0	75,0	28,5	40,0	52,9	33,3	28,6	61,5
Sponsoring – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	5	4	1	–	4	1	2	3
25,0	50,0	14,3	0,0	23,5	33,3	28,6	23,1	
18	7	6	5	16	2	5	13	
90,0	87,5	85,7	100,0	94,1	66,7	71,4	100,0	
4	2	1	1	4	–	1	3	
20,0	25,0	14,3	20,0	23,5	0,0	14,3	23,1	
14	6	4	4	12	2	5	9	
70,0	75,0	57,1	80,0	70,6	66,7	71,4	69,2	
7	1	5	1	6	1	3	4	
35,0	12,5	71,4	20,0	35,3	33,3	42,9	30,8	
10	4	3	3	8	2	2	8	
50,0	50,0	42,8	60,0	47,1	66,7	28,6	61,5	
Razem – liczba raportów	20	8	7	5	17	3	7	13

Objaśnienia:

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Działania ESG podejmowane w obszarze G (governance) przez badane zakłady ubezpieczeń na podstawie raportów rocznych

Wyszczególnienie	Liczba raportów rocznych, w których wystąpiły działania G (governance)									
	Ogółem	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń		
		Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW	Przeważający kapitał krajowy	Przeważający kapitał zagraniczny		
Kodeksy postępowania – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	5	3	1	1	4	1	2	3		
	25,0	37,5	14,3	20,0	23,5	33,3	28,6	23,1		
Polityka informacyjna – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	3	1	1	1	3	–	2	1		
	15,0	12,5	14,3	20,0	17,6	0,0	28,6	7,7		
Deklaracja zasad inwestowania – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	5	3	–	2	5	–	1	4		
	25,0	37,5	0,0	40,0	29,4	0,0	14,3	30,7		
Polityka różnorodności – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	3	1	1	1	3	–	1	2		
	15,0	12,5	14,3	20,0	17,6	0,0	14,3	15,4		
Polityka zarządzania konfliktem interesów – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	2	–	–	1	1	–	2		
	10,0	25,0	0,0	0,0	5,9	33,3	0,0	15,4		
Polityka środowiskowa – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	–	1	1	2	–	1	1		
	10,0	0,0	14,3	20,0	11,7	0,0	14,3	7,7		
Polityka antykorupcyjna – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	4	1	2	1	2	2	2	2		
	20,0	12,5	28,6	20,0	11,7	66,7	28,6	15,4		
Deklaracja odpowiedzialnej sprzedaży – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	–	2	–	2	–	–	2		
	10,0	0,0	28,6	0,0	11,7	0,0	0,0	15,4		
System zarządzania ryzykiem – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	–	1	1	2	–	1	1		
	10,0	0,0	14,3	20,0	11,7	0,0	14,3	7,7		

Wyszczególnienie	Liczba raportów rocznych, w których wystąpiły działania G (governance)							
	Ogółem	Raporty roczne według zakresu działalności zakładu ubezpieczeń			Raporty roczne według formy prawnej zakładu ubezpieczeń		Raporty roczne według pochodzenia kapitału przeważającego w zakładzie ubezpieczeń	
		Dział I (ubezpieczenia na życie)	Dział II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe)	Grupa kapitałowa	SA	TUW		
	2	-	1	1	2	-	1	1
System trzech linii obron – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	10,0	0,0	14,3	20,0	11,7	0,0	14,3	7,7
Kontrola wewnętrzna – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	3	-	2	1	2	1	2	1
Compliance – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	15,0	0,0	28,6	20,0	11,7	33,3	28,6	7,7
Compliance – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	4	2	1	1	3	1	2	2
20,0	25,0	14,3	20,0	17,6	33,3	28,6	15,4	
Zgłaszanie naruszeń – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	3	2	-	1	2	1	-	3
15,0	25,0	0,0	20,0	11,7	33,3	0,0	23,1	
Wybieranie dostawców, których działalność jest zgodna z ESG – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	-	-	2	2	-	-	2
10,0	0,0	0,0	40,0	11,7	0,0	0,0	15,4	
Polityka odpowiedzialności członków organów (fit&proper) – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	2	2	-	2	2	2	2	-
10,0	25,0	0,0	40,0	11,7	66,7	28,6	0,0	
Inne (np. transparentność działań, ochrona sygnalistów, raportowanie ESG) – liczba raportów Udział w liczbie badanych raportów (%)	7	3	3	1	6	1	3	4
35,0	37,5	42,8	20,0	35,3	33,3	42,8	30,7	
Razem – liczba raportów	20	8	7	5	17	3	7	13

Objaśnienia:

SA – spółka akcyjna,

TUW – towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Źródło: opracowanie własne.

- 75% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat programów charytatywnych oraz programów społecznych dotyczących edukacji i profilaktyki;
- 50% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat sponsoringu; wystąpiły one u 23,1% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego oraz u 23,5% badanych zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w formie spółki akcyjnej.

Analiza wyników przeprowadzonych badań w zakresie działań ESG podejmowanych w obszarze G (*governance*) przez zakłady ubezpieczeń pokazuje, że:

- 25% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat kodeksów postępowania; dotyczyło to 23,5% badanych spółek akcyjnych oraz 37,5% badanych zakładów ubezpieczeń działu I;
- 25% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat deklaracji zasad inwestowania; dotyczyło to 29,4% badanych spółek akcyjnych, 37,5% badanych zakładów ubezpieczeń działu I oraz 30,7% badanych zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego;
- 20% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat polityki antykorupcyjnej oraz *compliance*;
- 15% badanych raportów rocznych zawierało informacje na temat polityki różnorodności, polityki informacyjnej, kontroli wewnętrznej oraz zgłaszania naruszeń.

6. Podsumowanie

Zakłady ubezpieczeń stanowią grupę podmiotów gospodarczych, na którą ESG oddziałuje w sposób szczególny. Z jednej strony jako na podmioty rynku zobligowane do respektowania zmieniających się regulacji prawnych, a z drugiej strony jako na podmioty ubezpieczające nowe rodzaje ryzyka i zabezpieczające potrzeby nowych grup klientów, które powstaną wraz z rozwojem praktyk ESG. Powoduje to istotne implikacje dla systemu sprawozdawczości w zakładach ubezpieczeń, rozszerzając już istniejący obowiązek przygotowywania raportów ESG oraz bardziej szczegółowo określając zasady i zakres ich prezentacji.

Przeprowadzone badania w zakresie formy prezentacji informacji ESG pokazują, że zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku najczęściej sporządzają odrębny raport ESG przygotowywany w ramach grupy kapitałowej (45,3% badanych zakładów ubezpieczeń). 40% badanych zakładów ubezpieczeń przygotowuje sprawozdanie z informacji niefinansowych, będące częścią sprawozdania finansowego jednostkowego bądź skonsolidowanego, natomiast ponad 9% badanych zakładów ubezpieczeń nie prezentuje podejmowanych działań ESG w wersji sprawozdawczej.

Działania ESG podejmowane przez zakłady ubezpieczeń są zróżnicowane zarówno w odniesieniu do zakresu przedmiotowego, jak i podmiotowego. Typowy zakład ubezpieczeń, który przygotowuje w najszerszym stopniu informacje ESG, to spółka akcyjna, z prze-

ważającym udziałem kapitału zagranicznego. Pokazuje to, że na rynek polski przenoszone są wzorce w zakresie sprawozdawczości ESG z innych, bardziej rozwiniętych rynków ubezpieczeniowych. Krajowe zakłady ubezpieczeń stoją zatem przed wyzwaniem rozwoju raportowania ESG w swoich strategiach działania oraz w politykach rachunkowości w odniesieniu zarówno do zasad, jak i zakresu prezentacji podejmowanych działań ESG. Regulacje dyrektywy CSRD niewątpliwie wzmocnią ten proces.

W dalszych badaniach należy podjąć problem oceny jakości informacji ESG, co będzie stanowiło przedmiot dalszych badań autorki.

Bibliografia

Akty prawne

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki i grupy (Dz. Urz. UE L 330/1 z dnia 15.11.2014).
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 537/2014, dyrektywę 2004/109/WE, dyrektywę 2006/43/WE i dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE L 322/15 z dnia 16.12.2022).
3. Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz.U. z 2017 r. poz. 61).

Wydawnictwa zwarte i artykuły prasowe

1. AISAM [2006], *CSR in the Mutual Insurance Sector: Choices for the Future*, Massoz, Brussels.
2. Axjonow A., Ernstberger J., Pott Ch. [2018], *The Impact of Corporate Social Responsibility Disclosure on Corporate Reputation: A Non-professional Stakeholder Perspective*, „Journal of Business Ethics”, 151, <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3225-4>
3. Bauer K., Chmielowiec-Lewczuk M., Lament M., Spigarska E. [2021], *Wielowymiarowość informacji finansowych i niefinansowych w zakładach ubezpieczeń*, Wydawnictwo IUS PUBLI-CUM, Katowice.
4. Breijer R., Orij R.P. [2022], *The Comparability of Non-financial Information: An Exploration of the Impact of the Non-financial Reporting Directive (NFRD, 2014/95/EU)*, „Accounting in Europe”, 3(23), <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3874896>
5. Crous C., Battisti E., Leonidou E. [2022], *Non-financial Reporting and Company Financial Performance: A Systematic Literature Review and Integrated Framework*, „EuroMed Journal of Business”, 17(4), <https://doi.org/10.1108/EMJB-12-2020-0134>
6. Grosbois D. de [2016], *Corporate Social Responsibility Reporting in the Cruise Tourism Industry: A Performance Evaluation Using a New Institutional Theory Based Model*, „Journal of Sustainable Tourism”, 24(2), <https://doi.org/10.1080/09669582.2015.1076827>

7. Jonas K. [2017], *Raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń*, w: *Społeczna odpowiedzialność biznesu w rachunkowości. Teoria i praktyka*, red. J. Krasodomska, Difin, Warszawa.
8. Kavitha N.V., Anuradha T. [2016], *Corporate Social Responsibility in Insurance Sector in India*, „International Journal of Innovative Research & Development”, 5(2).
9. KNF [2022], *Rynek ubezpieczeniowy*, „Biuletyn Kwartalny”, nr 3.
10. Krasodomska J., Cho Ch.H. [2017], *Corporate Social Responsibility Disclosure*, „Sustainability Accounting, Management & Policy Journal”, 8(1), <https://doi.org/10.1108/SAM-PJ-02-2016-0006>
11. Krištofik P., Lament M., Musa H. [2016], *The Reporting of Non-financial Information and the Rationale for Its Standardization*, „E&M Economics and Management”, 2 (XIX), <https://doi.org/10.15240/tul/001/2016-2-011>
12. Lament M. [2017], *Raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń w Polsce*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, 91(147), <https://doi.org/10.5604/01.3001.0009.8024>
13. Lament M. [2019], *Raportowanie niefinansowe a wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń*, CeDeWu, Warszawa.
14. Lament M., Bukowski S. [2022], *Non-financial Reporting as a Determinant of Financial Efficiency of Insurance Companies*, „The Polish Statistician”, 67(7), <https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.9299>
15. Look I., Seele P. [2013], *Analyzing Sector-specific CSR Reporting: Social and Environmental Disclosure to Investors in the Chemicals and Banking and Insurance Industry*, „Corporate Social Responsibility Environmental Management”, 22(2).
16. Ngatia S.W. [2014], *The Effect of Corporate Social Responsibility on Financial Performance of Insurance Companies in Kenya*, University of Nairobi, Nairobi.
17. Olowokudejo F., Aduloju S.A., Oke S.A. [2011], *Corporate Social Responsibility and Organizational Effectiveness of Insurance Companies in Nigeria*, „The Journal of Risk Finance”, 11(1).
18. Piechowiak P. [2012], *Społeczna odpowiedzialność biznesu w branży ubezpieczeniowej*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe”, 2.
19. Scholtens B. [2011], *Corporate Social Responsibility in the International Insurance Industry*, „Sustainable Development”, 19(2).
20. Simona M. [2013], *Social Responsibility of Insurance Company*, „Annals – Economy Series”, 3.
21. Stolovy H., Paugam L. [2018], *The Expansion of Non-financial Reporting: An Exploratory Study*, „Accounting and Business Research”, 12(4), <http://dx.doi.org/10.1080/00014788.2018.1470141>
22. Szadziewska A. [2015], *Przejrzystość i porównywalność informacji niefinansowych w sprawozdawczości spółek w świetle zmian regulacyjnych*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 396, <http://dx.doi.org/10.15611/pn.2015.396.15>
23. Waniek-Michalak H. [2017], *Porównywalność w czasie informacji o wynikach działalności społecznie odpowiedzialnej firm raportujących według zasad GRI*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, 1(147), <http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0009.8027>
24. Wieteska-Rosiak B. [2012], *Społeczna odpowiedzialność zakładów ubezpieczeń*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Oeconomica”, 274.

25. Winman A.J. [2021], *Financial Impact of Social Responsibility on Publicly Traded Insurers*, <https://scholarworks.waldenu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=11176&context=dissertations>, dostęp: 15.06.2022.
26. Yadav R.K., Yain R., Singh S. [2016], *An Overview of Corporate Social Responsibility (CSR) in Insurance Sector with Special Reference to Reliance Life Insurance*, „World Scientific News”, 45(2), <http://www.worldscientificnews.com/wp-content/uploads/2015/10/WSN-452-2016-196-223.pdf>

ESG (*Environmental Social Governance*) reporting in insurance companies in Poland

Summary

The purpose of this article is to assess the rules for the presentation of the ESG (*Environmental Social Governance*) information by insurance companies and to analyze the extent of environmental, social, and corporate governance activities included in insurance companies' annual reports. In the first stage of the research, the principles of implementation of ESG reporting obligations were assessed. The study covered all insurance companies operating in the Polish insurance market as of 30.09.2022. In the second stage of the research, the content of the annual reports of selected insurance companies was analyzed with regard to the ESG activities undertaken. 20 annual reports for 2021 were examined. The research conducted shows that the widest range of the ESG information is presented by insurance companies operating in the form of a joint-stock company and with a predominantly foreign shareholding. Therefore, domestic insurance companies face the challenge of developing ESG reporting in their operating strategies and accounting policies with regard to both the principles and scope of presenting ESG activities undertaken.

Keywords: insurance, finance of insurance company, non-financial statement, ESG (*Environmental Social Governance*) reporting, non-financial information, CSR (*Corporate Social Responsibility*)
